

HRVATSKA RIJEČ

PREDPLATA: ZA ŠIBENIK DONAŠANJEM U KUĆU TE ZA AUSTRO-UGARSKU
POŠTOM NA MJESEC K 1.25. ZA TROMJESEC K 3.75 POLUGODIŠNJE I GO-
DIŠNJE RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO K 15 I POŠTARINA — PLATIVO
I UTUŽIVO U ŠIBENIKU.

JUTARNJI LIST
IZLAZI SRIEDOM, PETKOM I NEDJELJOM

UREDNIČTVO I UPRAVA „HRVATSKE RIJEČI“ NALAZE SE U „HRVATSKOJ TI-
SKARI“ (DR. KRSTELJ I DRUG.) — RUKOPISE NE VRAĆAJU SE. — NEFRAN-
KIRANA SE PISMA NE PRIMAJU.

POJEDINI BROJ 10 PARA.

Telefon br. 31. — Čekovni račun 71.049

OGLASI PO CIJENIKU.

Pravaštvo u akciji.

Pisalo se o pravaštvu dogmatičnom, konzervativnom, o pravaštvu negaciji svakog realnog rada, o utopijama, sanjarijama pravaštva, govorilo se i pisalo o nesposobnosti pravaštva za vođenje aktualne politike, kritikovalo se i izrugivalo pravaštvo kô pojavu iz romantičnih vremena Cervantesovog junaka. Tako u vrijeme dok sjeme pravaštva tek bačeno, tek proklijalo i stalo se ređiti, organizirati.

Jednom organizirano, zahvatilo je pravaštvo jače i dublje u dnevne događaje, postalo je faktor koji nije više „une quantite negligible“, ma os hrvatske politike. Ono je danas tako moćno, da može u prijestolnici hrvatstva okupiti zakonite predstavnike velike većine Hrvata iz svih hrvatskih zemalja, da u međusobnom viđanju udaraju put hrvatskoj politici u pravcu koji je duboko u narodnoj duši zasjekla nauka stranke prava.

I čudno! Netom je stranka prava, jedinstvena u tielu, u mislima i u djelima, dala u aktualnoj politici osjetiti svoju snagu, oni isti, koji joj se rugahu radi njenog dogmatizma, radi njene nereálnosti itd., dovikuju joj, neka ostane kod svoje idealne politike, a njima samima da prepušte politiku realnu. Tko će živjeti idealne — dovikuje raznovrsna slavosrbdž — ako se i stranka prava dade na realan rad?

Taj izraz „realan rad“ ima preširoko značenje. „Realno“ radili su i Kluenovi magjaroni, „realno“ je radila i Pejačevićeva „narodna“ vlada, kao što je „realno“ radio i koalicionaški Tomašić. Ali je razlike među „realizmom“ Kluenovih Egersdorfera i Gjurgjevića i među „realizmom“ Kluenovih Pliverića — recimo — Nikolića; baš kako je razlike od revolucionarnarstva Barčićevog, Lorkovičevog, Tuškarnog, koje dopušta svakojake i najmagjaroniskije transakcije sa nagodbenim režimom, do radikalizma Starčevićevog, koji od svakog dodira sa sluganima takovog režima perhorrescira.

Ali taj „realan rad“ kod onih, koji su u svom porodu digli anatemu na pravaštvo s tobogaž njegove nereálnosti, i s njegovog tobogaž doktrinarstva, postao je suplja fraza. Nadobudna realistična mla-

đost pokazala se je najrealnijom jedino u poštivanju svojih velečućenih trbuha.

Češi učitelji su naših realista, naprednjaka, demokrata, ali zato i najradikalnije državopravne češke stranke sudjeluju, upravo natječu se u realnom, pozitivnom radu, pogotovo na parlamentarnom polju.

Ali u našoj javnosti već ne upaljuje svaka, pa ni ova. Baciše zato treće, da naime ideja, koju zastupa stranka prava, nije i nemože biti svojina jedne stranke, nego cijeloga naroda, da za slobodom i ujedinjenjem hrvatskog naroda ne teži samo pravaštvo, već da je ideja dopune narodne slobode i ujedinjenja i u njihovom, slavosrbskom, programu. I ne samo to, ma glasilo te slavosrbske družbe — „Pokret“ — tvrdi, da u ideju do pobede neće dovesti današnja stranka prava, nego neka druga stranačka formacija,

„Pokret“ naime veli, da pravaštvo nemože doći do vodeće uloge, do saborске većine u Banovini; u najpovoljnijem slučaju pravaši mogu dobiti tek 40 mandata, budući bi imali Srbe proti sebi. Tu nam je koalicionaško glavno glasilo donijelo dragocjeno priznanje, da se naime u borbi za slobodu i ujedinjenje Hrvatske na Srbe nemože računati. Nadajlje je u tu opoziciju proti ideji slobode i ujedinjenja „Pokret“ stavio i svoje naprednjake, pa vladinove, samo da dokaže, kako pravaši ni u najboljem slučaju nemogu dobiti absolutne većine.

Koalicionaško glasilo ovim kaže, da su Srbi i Slavosrbi spremni združiti se i sa najlučim magjaronima, samo da vodstvo hrvatske politike ne dodje u pravaške ruke. Kada bi i stalo što „Pokret“ tvrdi, da pravaši ne bi mogli nikako doći do absolutne većine u saboru, a ono se kod patriotskih stranaka predmijeva da će i onaj relativnoj pravaškoj većini omogućiti, da se izkaže na djelu. Slavosrbdž zaboravlja, da ni oni godine 1906 nisu imali absolutne većine; zaboravlja da su koalicionašku neznatnu relativnu saborsku većinu doveli do vladajuće stranke, a protiv magjaroni, ovi isti pravaši; zaboravlja napokon na okolnost, što bi nastalo

— obzirom na sadašnje stranačko razmjerje u saboru — kada bi stranka prava udesila svoje držanje prema njihovom receptu.

Nu sva ova mudrovanja, sva njihova ogovaravanja i sumnjičenja nas pravaša, nisu ništa drugo do li delirium tremens što je na slavosrbdž izazvala sloga pravaša širom hrvatskih zemalja da se hrvatsko pitanje pomakne s mrtve točke gdje zaslanog slavosrba počiva za ciele nagodbene ere. Bilo je dosta da se okupi i čvrstom voljom za rad zapuše sve što pravaški, sve što hrvatski osjeća, a da udje strah u kosti svima protivnicima hrvatske misli.

Svepravaška konferencija u listopadu prošle godine izazvala je bies i grožnju Kluenovu. Unatoč toj grožnji prekursu u Zagrebu saborisat će zastupnici pravaši iz svih hrvatskih zemalja. I već ih gledamo, sve one dušmane, Magjare i Slavosrbe, kako se vrpole, kostriše, bune; kako pakosno motre pravaške prvake, koji ne pređaju pred Kluenovim grožnjama ni ih je stid veleizdajstva, koje im po Žuvičevu zakonu nosi obrana domovine protiv podređenosti i robstva.

Šest željezničkih varijanta*

Sarajevo, 7. siečnja.

Dobrotom jednog gospodina, koji je imao u rukama sve projekte o raznim željezničkim varijantama, gradja kojih se sa ove ili one strane zagovara ili zahtjeva, imao sam prigoda s mojim očima sve te projekte u njihovih detaljima pregledati.

Za Dalmicanju je od važnosti projekt spojenja Sarajeva sa Spljetom.

Za taj spoj izradjeno je 6 varijanta: Prva: Sarajevo—Lašva—Vakuf dolnji—Bugojno—Kupres—Aržano.

Druga: Sarajevo—Lašva—Vakuf dolnji—Bugojno—Prozor—Aržano.

Treća: Sarajevo—Lašva—Vakuf dolnji—Bugojno—Prozor—Jablanica—Aržano.

Četvrta: Sarajevo—Konjica—Jablanica—Aržano.

Peta: Sarajevo—Visoko—Kiseljak—Fojnica—Prozor—Aržano.

Šesta: Sarajevo—Visoko—Kiseljak—Fojnica—Jablanica—Aržano.

— He, da bi Bog dao; ali od kupusa ciglu kupusa, a rana će se sve to jače žestiti. Ne će meni popaljena lula duhana iz krstaca kostobolju izagnati, a tako ni kupusom rano izažeti i poravnati.

— Drugoga se tu hoće posta i vrtnje, a najprviš ljekara iz grada. Njegov je tu teg za ragju, a kupus uvati u bakru, podaš ga prasetinom, pa češi, dok možeš. Da ste vi, moja Mande, bolje hajtali i po ljekaru u grad trknuli, za drugim bi ti sada postama bila, niti bi živa Pavlišu mrtvim oplakivala.

— E da ne će ljekar derati i kasapiti! — ko uznemiren će Pavliša, što mu niesam pohvalio kupus i pobeženo dosadanje nastojanje.

— Neka dere, ne će sve ni sadrieti; ostat će štogod i iza deracine zdruva, a sa kupusa, što reku, oče sve pod kupus i pod crnu zemlju! Pa ču ti spomenuti i tu, jer ti je i tebi poznata, da se na zestoku ranu privija i ljuta trava, a iza blaga ljekara oči i rana ucvrčljiva.

— I bez ljekara ima ljudi! — promijauknu netko iz nagla i u osjenu, da ga ja dosada ni ne opazio.

Ogledam se i spružim vratom, ne ču li ga prepoznati, a to — ne objesili ga, dabogda! — Luketina Janjić iz Mirovice i moj župljanin, ali iz drugog otdomka. Zasio je Luka za stô i zabavlja zube omičitim zalogajem.

— Megjer to ti, Luka, i ne spaziti

Kod prve varijante imala bi se graditi nova pruga od Bugojna preko Kupresa na Aržano.

Kod druge varijante imala bi se graditi pruga od Bugojna preko Prozora na Aržano.

Kod treće pruga od Bugojna preko Prozora na Jablanicu a onda na Aržano.

Kod četvrte samo od Jablanice na Aržano, dok kod pete i šeste varijante postoji željeznica samo od Sarajeva do Visokog.

Sad je pitanje, koja je od onih varijanta najgodnija.

Za prvu varijantu već se jasno znade da je njezina proizvodnja napuštena od zanimanih faktora. Takodjer se je saznavo da zanimani krugovi nisu odviše zanešeni za postojeću prugu Sarajevo preko Ivan planine na Jablanicu. Na ovoj bi se željeznici s vremenom imali ukiniti četvrti vlakovi.

Bosansko zemaljsko vieće nije protivno da se gradi željeznica od Bugojna preko Prozora ili Jablanice na Aržano. Ono samo veli, da za sada njihov budžet ne može podnijeti ove troškove i da su za Bosnu prešnije gradnje željeznica na sjeveru zemlje. Dok vieće nije protivno da Austrija gradi ovu prugu na njezin trošak, traži da se za taj slučaj gradi pruga Visoko-Fojnica ili Visoko-Fojnica-Jablanica.

Uporno se tvrdi, da je Austrija voljna za slučaj, ako bosanski sabor poprmi zakonsku osnovu o gradnji željeznice Banjaluka-Jajce, graditi prugu Bugojno-Aržano na vlastite troškove i tako spojiti Spljet preko Bosne sa Novim-Zagrebom i Bečom, dočim da bi tek s vremenom imala sama Bosna graditi željeznicu od Prozora na Jablanicu kao i onu od Visokog na Prozor. U tom slučaju pala bi pruga Fojnica-Jablanica-Aržano.

Slavosrbdžina u Beču.

Pišu nam iz Beča dne 7. o. mj.: U četvrtak večer pod predsjedništvom prof. Rešetara obdržavala se je ovdje skupština na kojoj se je imalo odlučiti, da li će se utemeljiti u Beču klub, koji bi bio narodno i druženno sastajalište Hrvata i Srba nastanjenih u Beču.

Predsjednik dr. Rešetar pričao je o

je pripravljajući odbor uradio u tom smjeru do sada i na veliko iznenadjenje mnogih prisutnih izjavi, da ideja nije naišla na onaj odaziv, na koji se je nadao odbor. U dvorani je bilo do pedeset osoba. Kada se uzme u obzir ovaj broj, to se nemože govoriti o slabom uspjehu. Pedeset glava sakupiti u današnje doba u Beču, koje se zanimaju za jednu sličnu ideju, znači uspjeh. Početak trudan. Ovo je lepo iztaknuo dvorski savjetnik dr. Zurnič. Napokon se je i prof. Rešetar osokolio i dakon se namah na sakupljanje podpisa onih, koji će stupiti u klub uz mjesecnu članarinu od pet kruna. Palo je u sjednici i prigovora, da je članarina preskupa. Nu ti se prigovori ne uzеше u obzir.

Udržavanje pomišljenog kluba za padati će subližu 10.000 kruna godišnje. Treba za to barem 120 članova sa 5 K, a kojih 200 sa dvie krunne mjesечно. To bi bili djaci.

Preko sjednice došlo je do male prepirke, zašto se Slovence nije pozvalo, da sudjeluju kod utemeljenja ovog kluba. Sa strane odbora se je odgovorilo, da u tom slučaju klub bi imao politički karakter. Ova izjava sa strane jednog odborskog člana stala je u oprieci sa pozitivnim pogovorima u parlamentu, da se uprav ide za tim, da se u Beču osnuje jedan politički klub Hrvata i Srba, sličar onima što obstoje u Budimpešti.

Na to je jedan od prisutnika zamolio predsjednika prof. Rešetara, da razbistri ovu stvar. On se je odazvao pozivu i kategoričku dao izjavu, da se klub ne će baviti politikom, ni da nikomu to nije do sada na um palo. Ova je njegova izjava primljena sa nasladom na znanje, i ako stoji u oprieci sa pogovorima u parlamentu, radi kojih pogovora uprav su neki zastupnici promatrali ciele akciju sa strane.

Na sjednici je palo liepih riječi sa strane dra. Stratimirovića i dra. Vouka proti osnovanju kluba, za održavanje kojega trebaju toliki novci.

Njihov su predlozi propali. Izmedju Slovenaca u Beču vlada čisto uzrujanje, da ih se kod ove akcije bagateliso. Primio se je doduše predlog, da će se u klub moći primiti svaki Slaven, koji bude pristao na društvena pravila. Nu tim se slovenski liberali niesu zadovoljili.

Svakako nam treba istaknuti, da ovo nije Smodlakova ideja.

si ti, Luka, uz ljudinu, i još štogod, pa se umiješ braniti — razvedrim se ja nokat.

— Kršćanin sam ja, moj oče, i svome se Bogu molim, a coprijaša tamo mu staze i pogazi do njegovih čaragašica, da mu karte promeuju. Ja znam to, da je ko večeras sedam kralja vicalo, a opet sutra na boju bilo. Tako će i bolesti: bile one ove, bile one, opet će biti, kako hljedne Bog, a mi se uzdamo u njegovo veliko milosrđe.

— Tko bi ti, Luka, porekô, ne bilo ga, da se nada uzdati u božje milosrđe, jer je ono puno i moćno, a o njegovoj dilači visi docigla naša. Već tim sam malopri spomenu, da si ozgô sašao, da, uz pomoć božju, ponaciš i podišješ Pavlišu samare, a niesi za tim poslom, mjesto sebe, opremio svoju drugu kajju. Ona će znati terluk vesti i podaplićati, a o samaru koji ne govori, kasti izmeće vodu, a ne sjekire.

— Ne zna, oče, ona ni to, već divljaka na divljaci, od šarena šareno. Čega nije na piru, nije ni po piru, pa od neznanje majke još neznanjia i Kaja odpala.

— Lako je graska vrata zatvoriti, ali nije tako svietu usta začepiti. Lako je na Kajnoj glavi kabiće nabijati, a tamo si sam utrgvati, da to nije tako. Već je si sam utrgvati, da si ti za samare graditi, jer si od toga zanagjija. Kajju je posao plesti i vesti, a ljekaru, da rane vida i lieči.

(Nastavit će se.)

Mene odnemoglo, a njega ne pomoglo.

Napisao don Marko Vežić.

— Nu de ga, ranko, gdje je ono onaj ovan petak, što mi ga ozimus poudi za ono ispod Raskovače! Vidi je — opružim ja desnicom i pricakam pet prsta jedan uz drugi u kokicu i skupim ih, taman ko mačja nožica, glasnovito heheknem i muški smijehom odadrem.

— I moj, bolan Pavle, umino crni petak, a lilištak prispjeđe, pa se, golo, bašim i vatrom razbacivam, a ti mi na o vome božjem sjajnom danu prste pod bjelečnem prijaš! Aj rugo, da ne bio, već se diži i ispravljaj! . . .

— Onda, oče, bilo, a sad se vi eto spominjete, a ja, da se i spominjem, opet toga ne iščekah više. — Šilom se na naprav, da jedvo jedvice ovo izusti i da će odahnuti. Nadme junačkim prsima iza svih namrica, ali ne oduši duškom, kad zapreglo sa svih strana. Megjer što nigda, to evo, na svu moju žalost, ovoga puta, što selo gonetalo, to i dongonetalo, jer vidim ja, da Pavlišu brzo nokati rastu.

— Pa kako je, moj Pavliša? — pomnjljuje ču ja i priprijetanje.

— Evo, oče! — izmučenim će on i propaćenim glasom. — Zemlja po zemlju, a domalo pod zemljom! Pio je vaš Pavliša, dok evo došla ura, da je i ispije.

— Ajde, bolan Pavle, jami se ti togal

Nije umrijeti, što i napršnjak vode gucnuti, niti ljudi padaju ko mušice na porosići.

— E, da su, oče, porosice, već su nemile poganice! . . . A nu, Mande, mrvu razgali prsi, da misnik vidi ove teške nagrde . . . Ne mogu ja, moj don Marko, sobom, ko da se nijesam ni rodio, već poganci razbrekli, raziši se i u dociglu žilicu salili, razegož život, da živ o životu ne mogu zboriti, kad ga ne čutim, ko da mi nije moj . . .

U to odape Manduška sprijeda puce na košulju, polaško i ko po mitu, da ne povriđje, razavi košulju, izdiže list kupusa, a ozdo se ukaza grdesija podboja. Je, bračo, i u zaokružaj je, kolik obilata i gajtanom zaobrubljena kapa duplašica. Ranetina se pusto ispod lijeve sise rasplastila i uzarila, te učvrčala, ko da je na uzvarenu ulju iskrižana glavica luka crijenca.

— . . . Jedni čovječe, što ti si, jadan li si na ovome svijetu, pa se još odapinjš zakonu božjemu, a istoga bi brata svoga u žumancu popio! — užeuren ja sam sebe korim, a njima ne govorim.

Manda iznovice namjesti list kupusa i uredi košulju, a ja se stisko ko spuž u spužalini, da se ne osjeti Pavliša mojoj uzrujanosti i svrabežu, pa ču ga rukom po čelu pomilovati, a milo i ljuski upitati:

— Pa da čim ovo ljecite?

— A evo, oče — Manda se sad odu, da je živa i odumice se ljutita ispravu — baš ničim. Povijamo kupus, ne će li on isstegnuti.

Kavana Kaleb — Tiesno. Prenosimo na račun g. 1912. K 6.—
 Predsjedništvo c. k. Višeg Zemaljskog Suda — Zadar. Još K 3— pa je podmirena čitava tekuća godina.
 Samostal franjevački — Imotski. U redu.
 G. Petar Lušić — Rogoznica. Primljeno na račun g. 1912 K 12.—
 Družtvo „Sloga“ — Vriška. Predplata za tromjeseč iznosi K 3:75.
 Kavana Nani e Prezzi — Split. I za Vas isto tako.
 M. p. o. Samac — Stankovci. Do potpunje podmire tekuće godine još same K 2:50.
 Vič. Don V. Medini — Koločep. Podmirena dva mjeseca g. 1911 i prenosimo na tekuću K 9:50.
 Mr. Joseph Truta — New-York. Šaljemo od 1-og siječnja 1912.

Vič. Don V. Lekić — Komín. Još K 4. pa ste mirni do konca tekuće godine.
 Braća Kačić—Bartulović — Sućuraj. Predbrojimo Vas od 1 tek.
 Vič. Don I. Pavičić — Podmirena dva mjeseca g. 1911 i bilježimo na tekuću K 7:50.
 Gg. Nikola Alačević — Makarska; Franceschi don Petar — Medovdolac. Predplata iznosi K 15.
 Vič. d. J. Ceresatti — Srinjine. K 3:50.
 Gosp. d. r. Ivan Marović — Sinj. Prenosimo na račun tekuće godine K 6.—
 Hrvatska Čitaonica — Driš. Podmireno do konca 1911.
 Mr. Stive Vranjesh — Auckland. Prama Vašem cienjenom pismu šaljem počam prvim tekućeg mjeseca.

Zenske

koje hoće, da očuvaju svoju kožu, naročito od ljetnih pjega, a koje hoće da dobiju i da održe meku kožu, neka upotrebljavaju kod pranja samo **STECKENPFERDOV SAPUN** od ljljanovog mleka (Znak Steckenferd) od BERGMAN & COMP. Tetschen a. E.
 Komad stoji 80 para, a dobije se u svim ljekarnama, drogerijama, parfimerijama itd.

Grubišić & Comp. u Šibeniku

Odpравниštvo i stovarište za umjetno gnojivo **CALCIUMCIANAMID-A** (Società anonima per la utilizzazione delle forze idrauliche della Dalmazia).
 Upute i razjašnjenja o uporabi na zahtjev badava i franco.

Vrućina i žeđja ...

Oslabljen i umoran postane svaki, koji si u vrućim danima gasi žeđu sa vinom ili pivom.

Veselje za rad i jakost

očuva si pak svaki, tko popije za ugašenje žeđe čašu ohlađene kave „ENRILO“.

Ovaj „Enriilo“ zavrtetak se pripravlja na posve jednostavan način. Uzmi u 1 litru vode 2 pune žličice (10 grama) „Frankovoga“ kavinog nadomjestka „ENRILO“, pusti to 5 časa dobro kuhati; kod 1. vrienja 1 put izmješaj, pusti zatim 3 časa, da se staloži, odlij zavrtetak, pridometni nešto sladora, te pusti, da se sve to ohladi.

1 litra te ukusne kave „ENRILO“ stoji sladorom zajedno samo

MALI OGLASNIK

ZA JEDNO UVRŠTENJE OD 3 REDKA U „MALOM OGLASNIKU“ PLAĆA SE 40 PARA; ZA SVAKI DALJNI REDAK 10 PARA VIŠE. ZA VIŠEKRATNO UVRŠTENJE POPUST.— PLAĆA SE UNAPRED.

TKO ŽELI KAKOVU OBAVIJEST GLEDE NAŠIH OGLASA U „MALOM OGLASNIKU“, DOBIT KE ODGOVOR SAMO ONDA, AKO NAM PRIPOLAŠJE MARKU ILI DOPIŠNICU ZA ODGOVOR.

NA QBALI jedno pomješke za iznajmiti Obavijesti, daje uprava našeg lista.

UTIJAVANJE u svjetlo obavija vješto i brzo Filomena udova Petela, kuća Belamarić kod Poste — Izručena u Trstu.

Kuća u Varošu, na tri poda, sa svitlom, prodaje se uz umjerenu cijenu. Za obavijest obratiti se na upravu našeg lista pod brojem 130

Siena dobar livadnog imanja na prodaju, u većim kotčinama. Možemo lijevovati prešano u balama, franko Mostine, Vodiče ili Skradini prema sporazumu. Cijene umjerenje. — Uprava Gospodarstva Bratstva Mostine.

KUĆA dvokatna u prizemlju više konoba i dvorište (obala), u neposrednoj blizini mora, na liepom položaju na početku Doca, prodaje se. Informacije daje uprava našeg lista pod brojem 127.

HARMONIUM, sa tri registra, skoro nov, prodaje se. Obavijest daje uprava našeg lista.

BRZOJAVI „HRVATSKE RIEČI“

O dalmatinskom saboru.

Beč, 9. siječnja. „Fremdenblatt“ demantira vijesti, da je upravitelj namjestništva grof Attems tražio dodira sa strankama, da se omogući radna sposobnost sabora. Zadnje saborsko zasjedanje prošlo je u redu te takovih pregovora nije trebalo.

Odlikovanja.

Beč, 9. siječnja. Kotarski liečnik u Zadru vitez Strmic odlikovao je previšnjim priznanjem za uspješno djelovanje u preventivnim mjerama proti koleri. Za istu stvar dr. Galvani, občinski liečnik u Zadru dobio je zlatni križ za zasluge sa krunom

Aehrenthal odlazi?

Beč, 9. siječnja. Glasa se, da ministar vanjskih posala grof Aehrenthal odlazi nakon zasjedanja delegacija. Imao bi ga nasliediti grof Secezeny Marich, austro-ugarski poslanik u Berlinu.

Rusija traži Mongolsku.

London, 9. siječnja. U dogadjaje u Kini sve većom snagom nameće se Rusija,

zaposjednuće Mongolije po njoj.

Biskupije u Tripolisu.

Rim, 9. siječnja. Papa namjerava podići u Tripolisu, Darni i Benghasiu biskupije te uvesti franjevce.

Talijanski kardinali i biskupi demonstriraju proti Turskoj.

Rim, 9. siječnja. Svi talijanski kardinali i prelati povratit će Sultanu sva odućica koja su u prijašnje doba od Sultana dobili.

Štraj tramvajskih namještenika.

Prag, 9. siječnja. Tramvajski namještenici priete štrajkom, ako se ne udovolji njihovim zahtjevima glede povišenja plaće.

Priobćeno.*

Otvoreno pismo g. Ivanu Ivčeviću, pravniku u Visu.

Čujem, da ste Vi posljednjih dana po Visu kolportirali i porazdielili u javne lokale više starih primjeraka „R. Novog Lista“ od 9. pr. studenoga, u kojima se nalazi jedan osobni napadaj na mene. Ta je zakutna rabota, već po sebi malo dostojna poštena čovjeka, postala u ovom slučaju nepoštenim djelom, jer Vi svojim podlim ogovaranjem niste prestali ni onda, kad ste bili upozoreni, da su sve tvrdnje tog napadaja bile redom pobivene

* Za članke pod ovim naslovom uredništvo ne preuzima odgovornosti.

što neposrednim izpravkom ak. društva „Hrvatske“, što mojim, koji je (zbog svoje dužine) izišao dne 23. t. mj. u istom listu.

Proti drugoj kojoj osobi bio bih u ovakovoj stvari primoran potražiti sebi zadovoljštinu na drugi način, ali Vas, g. Ivčeviću, ne držim normalno odgovornim u pitanjima časti s ovih razloga:

Vi ste držali, da je korektno u isto se doba priznavati naprednjakom i sudjelovati kao djak-katolik splitskom sastanku, čiji su učesnici imali pogodnost bezplatnog stanovanja u Splitu i putovanja do Kotora za samih 15 K.

Vi niste smatrali sebe nedostojnim istodobno pripadati napr. *djaštvu* i moljakači kao *katalički nar. djak* u vlč. viškog župnika preporučeno pismo za jednog svećenika-profesora u Splitu, kamo ste se spremali za naknadne ispite.

Vi ste koji sami dan prije posljednjih obč. izbora u Visu tražili u jednog člana izb. odbora opozicije „*koju stotinu kruna*“ za jednostavno putovanje do — *Omiša*. Niste ih dobili, a onda ste odmaglili iz Visa i dali svoju punomoć ljudima, proti kojima ste do pred same izbore bili

zaposjednuće Mongolije po njoj. bzojavljali po punomoć bratovu, koja je s Vašom dospjela u ruke protustranke.

Vi ste na Visu postali junakom jedne poštarske atere, u kojoj igraju osobitu ulogu brojevi 100 i 200.
 Dalje neću radi prostora, a ne radi nedostatka gradiva. Meni je ovdje samo do toga, da kod čestitih ljudi budem opravdan, što ne reagiram na Vaše zaplotnjaštvo. Ovo pismo neka je posvećeno svim vašim doslojnim drugovima na Visu, koji su Vas u ovoj liepoj akciji podupirali. Njima može ovo biti na utjehu, kad vide, da niese sami, kojima savjest ne može pomoći u nevoljama njihova poštenja.

Vis, 30. prosinca 1911.

J. Poduje.

Hrvatska Tiskara (Dr. Krstelj i drug.) Vlasnik, izdavatelj i odgovorni urednik: JOSIP DREŽNA.

Jeste li bolesni?

Badava

saobučujem svakome, kako sam ja od dugogodišnje bolesti na plućima (sušice, upale grla i (zadube) ozdravio. Ne tražim za to nikakove odštete. Činim to samo, pošto sam za moje bolesti, kada su svi za me bili izgubili svaku nadu, bila odućila, ako najdem sredstvo mom spasu, da to objavim na moj trošak u svim novinama. Gospođa F. Krizek, Prag II. — Br. 2007. (Česka). —

Ova kava „ENRILO“ proizvauja se jedino u tvornici HENRIKA FRANCKA SINVI U ZAGREBU, a dobiva se u svakoj trgovini špećerajske robe.

VELIKA ZLATARIJA GJURO PLANČIĆ

VIS - STARIGRAD - VELALOKA

BOGATO SNABDJEVENA PODRUŽNICA

ŠIBENIK.

OGLAS.

Javljamu P. N. općinstvu da smo već započeli radom u našoj modernoj kućarnici na obali kod Hotel de la Ville, pod upravljanjem i krojenjem modernog krojača, koji može poslužiti svakovrstnim rezanjem.

Cijene su štofe i izradbe odijela veoma umjerene.

Primaju se naručbe za štofe i odijela i iz vani.

Prva Dalmatinska Tvornica Prediva i Tkala u Šibeniku PAŠKO RORA I DRUG.

Hrvati!

Sjećajte se Družbe SS. Ćirila i Metoda.

Pokućstvo

solidno i ukusne izradbe može se dobiti uz veoma nizke cijene samo kod dobro poznate trgovine **A. DELFIN, Šibenik.**

kapetarska i devadjeloka radionica

Izvješćujte „Hrvatsku Rieč“

SINGEROVI

šivaći strojevi šivaju vezu i vpaju.

Božićni dar

koji korist s radošću spaja.

Singer Co. šivaći strojevi dion. dr. Šibenik, Glavna ulica.

Izvješćujte „Hrvatsku Rieč“

ARTUR GRIMANI I DRUG - ŠIBENIK.

Papirnica - Muzikalije - Školske knjige - Kožnati predmeti - Igračke.

REMINGTON PISAČI STROJEVI - Vrpeće i potrebštine za strojeve sviju sistema.

Specialitet: PAPIR ZA PISAČE STROJEVE 1000 LISTOVA KRUNA 7.20 - Gramofoni.

Gramofonske ploče! ODEON (dvostruk) Kruna 4. - JUMBOLA (dvostruk) Kruna 2.50.

**Bolestni na plućima, na grlu,
- - na zaduhi - -**

Tko hoće da se riješi plućnih bolesti ili griobolje, pa i u težem stupnju, tko hoće da ozdravi od zaduhe, ma kako ona bila stara i činila se neizlječivom, neka se obrati na **A. Wolffsky** Berlin N. 37, Weissenburgerstrasse 79. Mnogobrojne zahvale daju jamstvo za uspjeh njegovog liječenja. — Knjižice badava.

**Marko Markovina
Spitt**

== Telefon 93. ==

Skladište i Zastupstvo

Peći i šparherda,

- - - Eternita - - -

Cijevi, dimnjaka i pločica

: keramike :

Stakala prostih i ornamentalnih
Papendeka tankog i debeloga

Zahoda porculane i t. d.

PRODajem SVAKOVRSNIH KOŽA NA MALO I VELIKO. PRIMAJU SE I PISMENE NARUČBE IZ VANA UZ POUZEEĆE, A POZNATIM I :: BEZ POUZEEĆA DO IZMINUCA UTAJANENOS ROKA IZPLATE. :: IMAJEM VELIKU ZALIHU GOTOVIH CIPELA I RADIONICU SVAKOVRSNE OBUČE I OPIŠAKA. IZRADUJE SE BRZO I TAČNO PO NAJNOVIJEM I NAJRODNIJEM SISTEMU. PODPISAM SE OSOBITO PREPORUČUJE GG. ČINOVNICIMA, C. KRALJ. VOJNOČUVU, ORUŽNICIMA I FINANCIAL. STRAŽARIMA. PRODAJE SE TANKOJER I NA MJESEČNE ODROBE.

AUGUST ŽIGON — SIBENIK.

„Djački Dom“ u Zadru

KONVIKT

Prima učenike srednjih škola na stan i obiskibu (vrlo dobra hrana, stan udoban, pranje, čišćenje, krpljenje, nadzor, poduka u svim predmetima itd.) uz mjesečni honorar K 70.

Ujedno primaju se učenici pučkih škola u pripravnici tečaj za srednje škole (gimnaziju, realku itd.) Za uslove obratiti se ravnateljstvu.

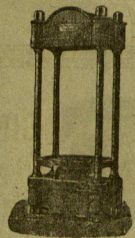
Pravila šalju se besplatno.

Ravnateljstvo.

**ULJARSKE STROJEVE KAO I PODPUNE UREDJAJE U SVAKOJ IZRADBI, NAJFINIJA IZVJEŠĆA, VINSKE PREŠE, SVE VRSTI MOTORA, MLINOVA I GOSPO-
:: :: DARSKIH STROJEVA :: ::**

RAZAŠILJE

EMANUEL I OSKAR KRAUS

:: TRST, VIA S. NICOLO Br. 2. ::

BRZOJAVI: CARAUS, TRST — TELEFON Br. 2066.

Posjećivanja po našim inženirima, proračuni i nacrti badava.

Dobiva se u drogeriji

V. VUČICA

- - Šibenik - -

Austrijsko parobrodarsko društvo na čitonic

„DALMATIA“

uzdržava od 1. maja 1911. sljedeće glavne prupe:

- Trst—Metković A** (poštanska)
Polazak iz Trsta ponedjeljak u 5 sati posle podne; povratak svake subote u 6 sati prije podne.
- Trst—Metković B** (poštanska)
Polazak iz Trsta u četvrtak u 5 sati posle podne; povratak svake sriede u 6 sati prije podne.
- Trst—Metković C** (poštanska)
Polazak iz Trsta u subotu u 5 sati posle podne; povratak u utorak u 6 sati prije podne.
- Trst—Korčula** (poštanska)
Polazak iz Trsta u utorak u 5 sati posle podne; povratak u ponedjeljak u 6 sati prije podne.
- Trst—Šibenik** (poštanska)
Polazak iz Trstasvake sriede u 5 posle podne; povratak u utorak u 6 sati prije podne.
- Trst—Metković D** (trgovačka)
polazak iz Trsta svake nedjelje u 3 sata pr. pod. povratak svake nedjelje u 2.30 posle podne.
- Trst—Vis** (trgovačka)
Polazak iz Trsta u petak u 5 sati posle podne; povratak svaki četvrtak 8.30 prije podne.

POZOR RODOLJUBI!

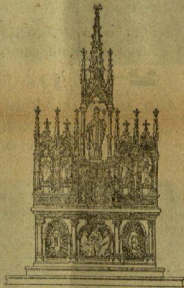
Zahtjevajte posvudje
naše igraće karte

„PRIMORKA“

Prva slavenska tvornica
igračih karata u Ljubljani.

INSAM & PRIMOTH
St. Ulrich, Groeden (Tirol).

Utemeljeno godine 1820.

Više puta nagrađena.

Šiparske radnje iz drveta za crkve

Kipovi svetaca, oltari, propovjedaonica križni putevi, razpela, jaslice itd.

Katalog uzoraka s cijenama daje se badava.

Za dostavu naručbe do štacije uključivo sa skrinjom, ne plaća naručitelj.

Oprez!

Društva „Papar Abadie...
Pošto se u posljednje vrijeme ponovile razne imitacije naših općepoznatih i obiljubljenih tujčića

RIZ ABADIE (Riz doré)

molimo naše p. n. mušterije, da paze tačno na ime Abadie, koje se nastoji sa raznim drugim riečima ngodopuniti. Mi opominjemo prije kupovine na lošu imitaciju, jer ćemo protiv imitacija sa svim sudskim sredstvima postupati.

DRUŠTVO „PAPAR ABADIE“

Za bolestne na želudcu!

Svima, koji prehladom ili prenatrpajanjem želudca, užikom slabe, neprobavljive, prehladne ili pretopele hrane, te neumjerenom dobiti želudačni katar, grčeve, bolove, težku probavu i sluz, preporučamo dobar domaći izkušani lek:

„Hubert Ullrich'scher Kräuterwein!“

Ovo biljevito vino je sok dobrih i zdravih biljki, preparirano sa izvrstnim vinom, te jača i oživljuje probavni sustav, odstranjuje neprobavu, a pomaže praviljenje zdrave krvi. Uporabom ovoga vina u zgodno doba odstranjuje se želudačne bolesti u zacetku. Simptomi kao: glavobolja, žutica, nadutost, sluz, bijuvanje, što prate kronične želudačne bolesti, nakon nekoliko dana liječenja nestaju.

ZATVOR i njegove zle posljedice: smalaksanje, kolika, kucavica srca, bezanica, kao što i zgrušanje krvi u džigamicama, hemoroidi, cesto se izliče brzo sa DR. ULLRICHOVIM biljevitim vinom. — Isto tako i snubo bitedo lice, slabotvornost, oslabljenje, koji su posljedica zle probave, slabe krvi i neurednosti u džigerici. Pomaže kod slabog apetita, nervozne uzbuđenosti, nerazpoloženja, glavobolje i bezsanice.

Biljevito vino podaje oslabljenu tielu novu snagu.

Biljevito vino podize apetit, pomaže probavu i hranivost, kao što i promjenu životnog štifa. — Uskoruje praviljenje krvi, umiruje žilve i podize veselje za život. Dokazuju mnoga priznanja i zahvalna pisma.

Hubert Ullrich'scher Kräuterwein može se dobiti u bocama po K 3— i K 4— u ljekarnama Šibenika, Skradina, Zadra, Drušća, Tiesna, Biograda na moru, Benkovca Knina, Vrlike, Sinja, Kastelestruge, Splita, te u cijeloj Austro-Ugarskoj.

Također razasliju ljekarnu u Šibeniku 3 i više boca „Kräuterwein“ po originalnoj cijeni na svta mjestu Austro-Ugarske

Čuvajte se patvorenja!

Zahtjevajte izričito:

„Hubert Ullrich'scher Kräuterwein“

Moje biljevito vino nije nikakva tajna: Njegova sastojka jest: Malaga 450. Vinska žesta 100. Glicerin 100. Drvenog vina 240. Sok od jagoda 100. Sok od trešanja 220. Mana 30. Koromak, anis, helensko, američanski, celiansko i kalmursko korenje po 10, ponizivamo svo štapa.

Širite „Hrvatsku Rieč“!

HRVATSKA VERESIJSKA BANKA

:: PODRUŽNICA ŠIBENIK ::

Centralna DUBROVNIK. Podružnica u SPLITU i ZADRU
DIONIČKA GLAVNICA 2,000.000 K
PRIČUVNA ZAKLADA U PRITIČCI 250.000

BANKOVNI ODJEL

PRIMA ULOŽKE NA KNJIŽICE U KONTU KURENTU I ČEK PROMETU; ESKOMPTUJE MJENICE, OBAVLJA INKASO, POHRANJANJE I UPRAVLJA VRIEDNINE. DEVIZE SE PREUZIMAJU NAJKULANTNIJE, IZPLATE NA SVIM MJESTIMA TU I INOZEMSTVA OBAVLJAJU SE - - - BRZO I UZ POVOLJNE UVJETE. - - -

MJENJAČNICA

KUPUJE I PRODAJE DRŽAVNE PAPIRE, RAZTERETNICE, ZALOŽNICE, SREĆKE, VALUTE, KUPONE. PRODAJA SREĆKA NA OBRČNO ODPLAĆIVANJE. OSJEGURANJE PROTIV GUBITKU ZRIEBANJA. REVIZIJA SREĆKA I VRIEDNOSTNIH PAPIRA BEZPLATNO. - - - NO. UNOVČENJE KUPONA BEZ OBITKA. - - -

TVORNICA PAPIRNATIH VREČICA

ANTE ZORIĆ - ŠIBENIK - (DALMACIJA).

Tvornica je uređena sa svim potrebnim strojevima Izradjuje vrećice u svim veličinama i u svim bojama. Ovo je prvo i jedino domaće poduzeće ove vrste. Cjene su vrlo umjerene, te domaći potrošiči ne će imati razloga, da pored domaćeg poduzeća služe. se iz vana.

- - NARUČBE SE IZVRŠUJU VRLO BRZO I TAČNO. - -

LJEPOTA I UMILJATO LICE postizava se kroz uporabu

AACHENER - THERMALOVOG SAPUNA

koji je ujedno najbolje sredstvo za očuvanje proti kožnoj bolesti

Dobiva se samo kod braće M. V. ŠKUBANJA — SIBENIK (Dalmacija).

Cijena jest za komade od I-e vrsti K 2-40
" " " " " II-e " " 1-60

Cijena jest za komade od III-e vrsti K 1-40
" " " " " IV-e " " —80

PRIJE UPORABE

POSLE UPORABE